

STEFAAN COUWENBERG, PORTRETTIST

DOOR S. P. ABAS

COUWENBERG is niet alleen een schilder van portret, ook van stadsgezicht, in groote lijnen en weinig gedifferentieerde groote plans, direct af op een totale expressie, meestal droefgeestig-humoristisch. Hij schilderde, pastelleerde, teekende ook circus-motieven en circus-figuren, niet om het kunstlicht, niet om de kleur daarin, maar om de navrante menselijkheid van zulke figuren. Havens, landschappen (weinig; meer om de figuren erin dan om het landschap) en stilleven.

In herinner mij van zijn naakten een groot liggend naakt, het incarnaat hoog, de vorm opulent, het licht van buiten, de omgeving in bloemige kleuren: lichte blauwen, licht gemengde rozige rooden. Gekleed in mitaines en een hoed, had het iets piquant-romanesks, frank psychologisch, doch stellig niets brutaals. Het choqueeerde velen intusschen, vooral dames.

Doch sinds jaren legt hij zich in het bijzonder en bij voorkeur op het portret toe, al zorgt hij ervoor zich niet „blind” te conterfeiten en van haast jaarlijksche reizen — altijd naar het Zuiden — thuis te komen met andersoortig werk, een „Kamertje” (1938) in den door blinden getemperden witten brand van Rome’s licht in den zomer, en van hetzelfde jaar dat charmante zolderslaapkamertje (ik zag het in gezelschap van Franschen, en het hield het uit) dat hij, naar Zuid-Afrika vertrokken, achterliet in het bekende oude huis op de Keizersgracht, waar de kunsthandel is, dien hij op zijn manier een tijd lang mee in stand heeft gehouden: altijd op stel en sprong om de vlucht te nemen naar zijn atelier.

Daar leerde ik nog een ander talent van hem kennen en waardeeren, dat hij met Vatel en een onzer dichters gemeen heeft. Hij sprong wat weelderig om met luxueuse ingrediënten, wijnen en aromatische kruiden. Dit moge geen gewichtig détail zijn (hoevel...), het leert iets omtrent den man en Couwenberg is heel veel minder een ontmenschte æstheet (hij is ook niet een van hen die Plasschaert „bleekneuzen” noemde) dan een zeer menselijke schilder. Een warme, mee-levende menselijkheid is de bron waaruit zijn werk ontstaat. Voor hem is ook de mensch belangrijker dan eenig ander te schilderen object. Hij is een schilder van menschen als individueel verschillende schaakeeringen van het algemeen-menselijke.